

Recerca per a la sostenibilitat de la zona costanera de les illes Balears

Autors: Tintoré, J.; Vizoso, G.; Diedrich, A.; Balaguer, P.; Pitarch, S.; Castilla, C. (Institut Mediterrani d'Estudis Avançats)
 Contacte: amy.diedrich@uib.es
 www.imedeia.uib.es/goifis/GIZCBalears

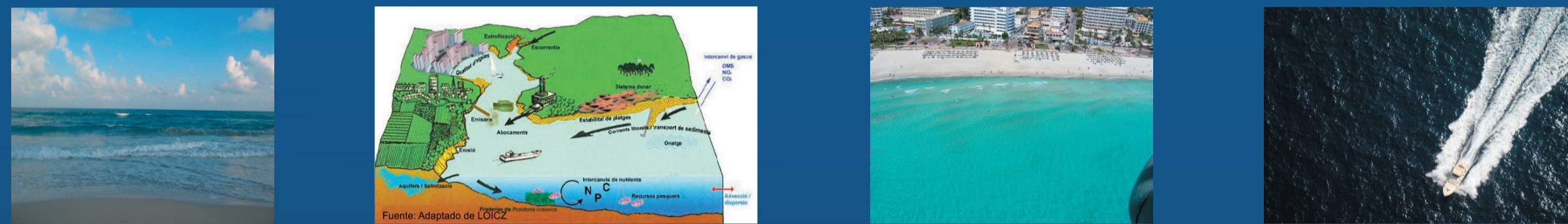
1. Canvi global

Podem definir el canvi global com el conjunt de canvis que afecten el medi ambient global (incloent-hi les alteracions del clima, la productivitat del sòl, els recursos oceànics o d'aigua dolça, la química atmosfèrica i l'ecologia dels sistemes terrestres) que poden alterar la capacitat del planeta per garantir la vida

2. Canvi global i la zona costanera

Les zones costaneres són sistemes socioecològics extremadament complexos i essencials en els cicles globals. A més són especialment sensibles als efectes del canvi global. El litoral ens proporciona tota una sèrie de béns i serveis i s'hi concentra una gran part de la població mundial. Aquesta importància és especialment evident als països del nostre entorn, on el litoral és un dels recursos principals per desenvolupar l'activitat econòmica i un element singular i únic relacionat amb la nostra qualitat de vida.

3. Canvi global a les illes Balears

A les illes Balears ja tenim evidències de canvis a la zona costanera que tenen repercussions socials, econòmiques i mediambientals significatives relacionades amb la qualitat de l'aigua de la mar, l'erosió de les platges, la pèrdua de dunes costaneres, l'aparició de marea roja, la pèrdua de recursos pesquers, la degradació de praderies de posidònia oceànica, la proliferació d'espècies invasores, els fenòmens extrems, els residus flotants o els vessaments accidentals. A mesura que el canvi global es fa realitat, aquestes pressions es consoliden i intensifiquen. A més, el factor de la insularitat fa que l'escenari encara sigui més vulnerable, ja que, entre d'altres factors, la insularitat afecta la limitació dels recursos, la gestió de residus i ens fa més sensibles als canvis mediambientals i socioeconòmics.

4. Canvi global, recerca científica i GIZC

Els efectes del canvi global i la complexitat del sistema litoral exigeixen que disposem d'una base sòlida de coneixement i recerca. Per això, la ciència ha de tenir un paper important perquè puguem disposar d'una manera nova de gestionar la zona costanera que es basi en el coneixement.

La GIZC (gestió integrada de la zona costanera) és un procés dinàmic, multidisciplinari i iteratiu destinat a fomentar el desenvolupament sostenible de les zones costaneres. Aquest procés és entès com «el que satisfà les seves necessitats actuals sense posar en perill la capacitat de les generacions futures» (Informe Bruntland, 1987).

La GIZC intenta assolir un model nou de desenvolupament centrat en la recerca dels punts d'equilibri entre la governança, les necessitats econòmiques, el benestar social i la preservació dels recursos naturals. És l'eina més eficaç per avançar envers la sostenibilitat del litoral potenciant un ús equitatiu dels recursos costaners (naturals, socioeconòmics i culturals) i integrant tots els sectors de l'Administració i la societat.

4. Canvi global, recerca científica i GIZC

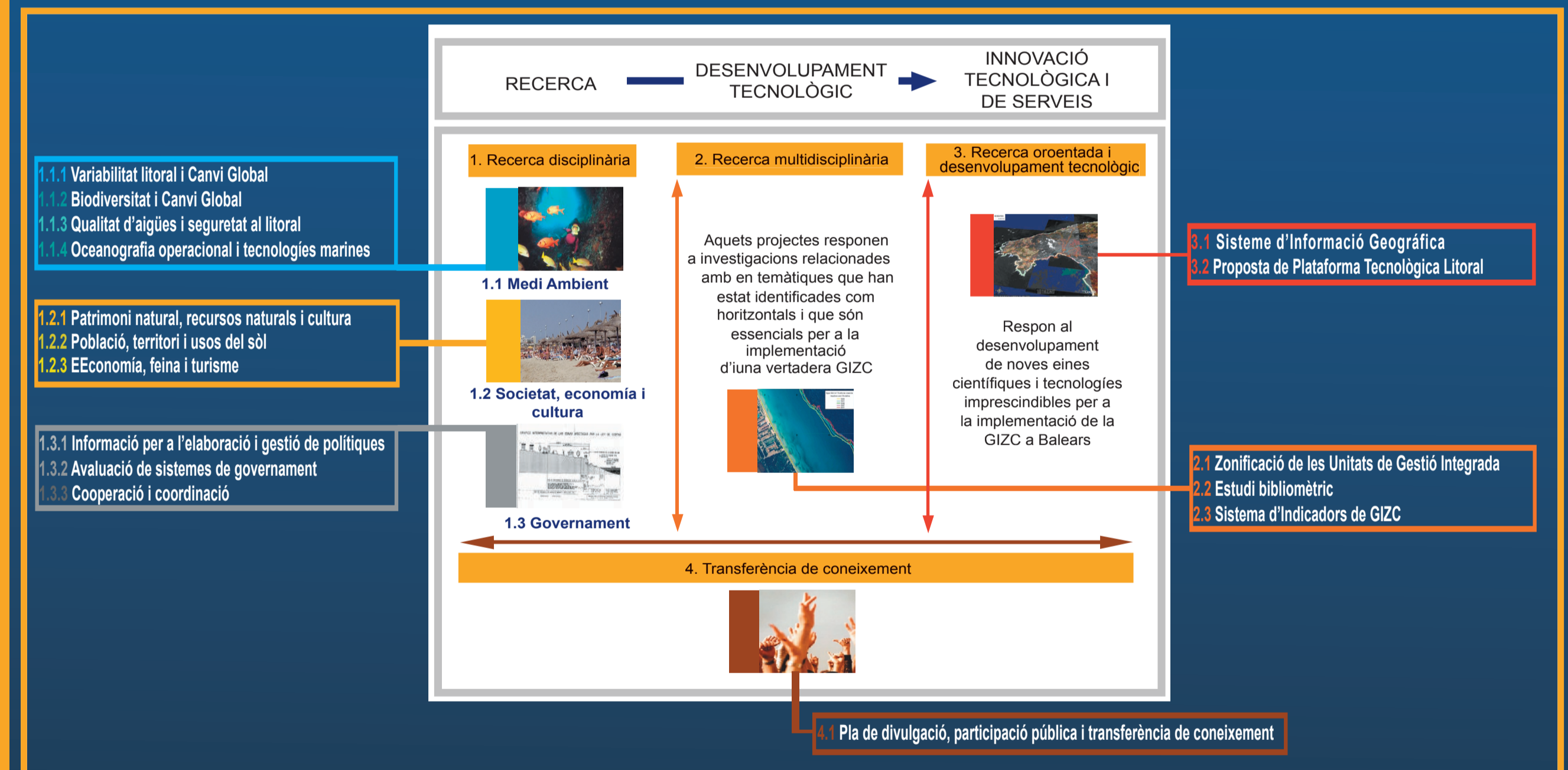
Preservar el medi ambient i recuperar les zones costaneres són elements essencials per garantir la sostenibilitat del litoral de les illes Balears i són, igualment, elements determinants, tant per mantenir el benestar dels ciutadans i millorar-lo, com per la competitivitat de l'activitat econòmica i conservar el patrimoni natural, així com dels valors socioculturals dels residents.

Per respondre a aquestes necessitats, el Govern de les Illes Balears i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) varen crear, el febrer de 2005, dins l'IMEDEA, la I+D+i GIZC, una iniciativa que parteix de considerar que una investigació de qualitat és un element clau per assolir una gestió vertaderament sostenible del litoral de les illes Balears.

L'objectiu del projecte I+D+i GIZC, que desenvolupa aquesta unitat, és proporcionar el coneixement científic necessari a partir de la recerca de qualitat i de proporcionar el material i les infraestructures necessàries que permetin avançar en una gestió sostenible del litoral de les illes Balears. La intenció última del treball en curs és proporcionar els elements científics de base i col·laborar en la definició, per part del Govern de les Illes Balears, d'una nova estratègia de sostenibilitat (del litoral) de les illes Balears, que podria quedar perfilada en el període 2008-2009.

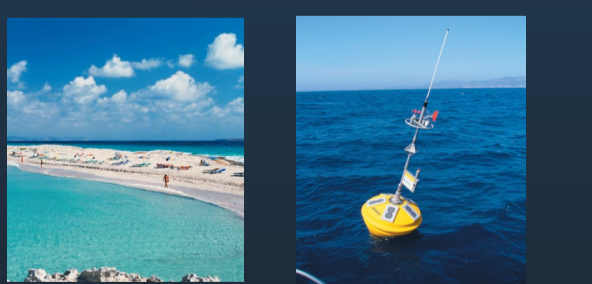
El projecte es desenvolupa seguint quatre grans eixos que n'inclouen tres de verticals: investigació disciplinària (1), investigació multidisciplinària (2), investigació orientada i desenvolupament tecnològic (3), i un quart eix horitzontal (transversal als tres anteriors) que s'ocupa de transferir coneixement des dels experts a la societat i des de la societat als investigadors, així com de divulgar els principis de sostenibilitat i de la GIZC (4).

Aquesta iniciativa està constituïda per trenta-cinc projectes de recerca que responen a prioritats de coneixement internacionalment acceptades i en els quals participen més de cinquanta investigadors de disciplines i institucions múltiples. Aquests projectes abracen temàtiques com: la variabilitat litoral, biodiversitat, el funcionament d'ecosistemes i el canvi global, la qualitat i seguretat a l'aigua del litoral, l'anàlisi socioeconòmica i el desenvolupament de noves tecnologies marines.

6. Conclusions

La sostenibilitat del litoral és un repte que té una importància excepcional per a les illes Balears. El projecte multidisciplinari I+D+i GIZC proporcionarà el coneixement científic necessari per comprendre els efectes del canvi global a la zona costanera. D'aquesta manera, aquesta iniciativa intenta millorar la nostra capacitat per planificar i avançar envers una gestió sostenible del litoral basada en el coneixement.

LA INTEGRACIÓ DE LA INVESTIGACIÓ I ELS ENFOCAMENTS OBSERVACIONALS A TOTES LES DISCIPLINES DE LA CIÈNCIA ÉS ESSENCIAL PER COMPRENDRE LES FUNCIONS DELS SISTEMES TERRESTRES I PREVEURE EFECTES EN RESPOSTA A FUTURES PRESSIONS PROVOCADAES PEL CANVI GLOBAL (CLIMATE CHANGE SCIENCE PROGRAMME AND THE SUBCOMMITTEE ON GLOBAL CHANGE RESEARCH, 2007)

